

مترجمك افادهسى

بو كتابك اصلى اشبو ايكي ولايت داخلىده بش سەنەنى متجاوز مدتە ومأموريت خارچيە ايله برچوق كره لر هان هر كوشەنى كوروب كزەش ولايقه تدقيق ايدە بيلمش اولان بر روس ارکن حرب ميرلواسى طرفندن يازلمش وروسىە حكومتجە اسباب سياسىيە وعسكريە دن ناشى غايت محرم عد ايديله رك انجق معين اشخاصه مخصوص اولق اوزره طبع و توزيع ايدلمشدر .

كتابك استاتستيق قسمندن عبارت اولان جدوللرى اوتارىخه مخصوص اولغله براز اسكى عد ايديلور سەده شايان امثال بر نمونە سى اولق طولاييسيله ترجمەنى زانئد عد ايدلامشدر . قسم جغرافيسى جهت عسكريە يە پك نافعدر . قسم ملكى وسياسيسى ايسە مأمورين ملكيه وخارجيه مزه اك نافع بر رهبردر .

بو كتابك اك زياده شايان دقت جەتى ممالكتەمرك پك چوق سەنە لر دن برى اوغرادىنى بونجه سياسى فلاكتلرك سبب وطرز جريانى وثائق رسميه مستمداً احتوا ايتسيدر . اجانبك حق مزده يازدقلىرى جدلر مختلف مقصدلرله يازلمشدر . بو كتابك بالخاصه حقيقتك انكشافى مقصديله يازلمش اولدىنى بعدا مطالعه تسام ايديلور .

وان، بتلیس ولایتی

— عسکری استاتستیک —

استانبول

مطبعة عسکریه — سلیمانیه

۱۳۳۰

وان بتلیس ولایتلی

عسکری ایستاتستیک

۱ — جغرافیا قسیمی

«حوالینک» منطقه نك احوال عمومی سی

سبحان طاغی تپه سندن اوحوالینک کورونشی

وان کولنک شمال ساحلنک تقریباً وسطنده منفرد یوکسک همان دائمی قارله مستور برتپه موجود اولوب بوکا سبحان طاغی تسمیه ایدلمشدر . بو طاغ اناطولیده کی آلا کز ، اارات ، طاندوره ک طاغیری مثللو منطقی اولمش براسکی وولقاندیر . بونک تپه سنه چیقمق کوچ دکلدیر . [*] تپه یه چیقمق ایچون اک قولای یول بو طاغک جنوب غربی جهتده بولسان (اورانغازی) آسه تین کویندن چیقان یولدر .

صوک بهارک ایلول و تشرین اول آیلرنده بوراده اکثریا براق هوالر دوام ایتمکله بویله برکونده بوتپه دن غایت واسع وزنکین برمنظره سیر ایدیلور .

بوتپه نك جوارنده رؤیته مانع اوله جق هیچ بر عارضه بولمیدیغندن وجوانب اربعمه سی غایت کسیک و دیک بولمیدیغندن راصد ایچون افق مرینک وسعی شایان حیرت بردرجه ده در . برجه تندن همان تقریباً ۱۸۰ درجه جنوب شرقی عرض دائره سننده جسم وان کولی ، دیکرجه تندن جسم ملاز کرد اووه سی همان کول تسویه سننده ، ده صوکره ۱۲۰ و ۱۵۰ ودها زیاده کیلومتره قطرنده بردائره محیطی سلسله جبال احاطه ایتمشدر .

بو جسم پانوراما سبحان طاغنک تپه سننده سیر ایدیلانجه عموم وان و بتلیس ولایتلی منطقه سی کورلمش اولور .

شماله باقیجه همان ملاز کردک شالنده کی (قوته وین) طاغی کوریلور . بونک صاغنده ملاز کرد اووه سی ، بونک دها شرقده آلا طاغ سلسله جبالی و بونک شرق منتهاسننده

[*] ۱۸۹۸ سنه سی ایلولک ۲۹ نده المان پروفسورلرندن بهاق ایله برلکده بو طاغک تپه سنه قدر چیقمق ایچون درت ساعت کفایت ایتمشدر . بو طاغک منتهای تپه سنه قدر حیوانله چیقیلور . عودت ایچون ایکی ساعت کافیدر .

وولقانیك (طاندورهك) تپه‌سی، دها آنك كیروسنده بیاض، قارلی آارات تپه‌سی کورینور .
 قوته وین — آلا طاغ آره‌سنده خصوصی بر طبیعت مالک [کوسه طاغ] واردرکه
 روس حدودی جوارنده (آغزی) طاغنه نهایت بولور . قوته وین طاغنك بر آرزولندن
 (مرادچای) نهری ملاز کرد اووه‌سنه چیقار . مرادچای ایله بوکا منصب اولان خنس
 چاینك برلشدیکی محله پك بیوك اولمان طار برکتله تشکل ایدر . بر آرز دها ایلروده
 (زرنا) سلسله جبالی ، بوندن صکره (خامور پهرت) جبال مجتمعه‌سی و بونك اوزرندن
 بیک کول طاغنك یصی تپه‌سی کورینور .

دها ایلروده و غرب جهته بیک کول طاغنك جنوب اتکلری بر ازتفریق اولنه بیلور .
 بولنری دها یقینه و چننك برکتله حالده بولنان (بیلاجان) طاغی ستر ایدرکه بوده
 (بولانیق کول) ایله (نازک کول) آره‌سنده کائندر. جنوبه بتون جنوب افقی امتدادنجه
 دوام ایدن (طاور) سلسله جبالی بولنورکه بودخی جنوب شرقیدن باش قلعه جباله
 التصاق پیدا ایدرک وان کولیه دجله حوضه‌سی تفریق ایدوب ایران [*] حدودینی تعقیب
 ایدن سلسله‌ی حاصل ایدر . و نهایت افق شرقی کاملاً قبار .

ولایتلرک حدودی

ادارهٔ ملکیه اعتباریه وان وبتلیس ولایتلرینک حدودی بروجه آتیدر :
 شرقاً، تخمیناً ایران حدود سلسله جبالی تعقیب ایدر . تخمیناً دیمکدن مقصد ایران ایله
 دولت علیه آره‌سنده بوجوارده قطعی بر خط حدود تعین ایتماش اولمسیدر ، چونکه
 بوحوالیده ساکن بولنان کردلرک کوچبه‌حالی بورالرینی بش الی اون وه‌رست عرضده
 بر منطقه بیطرفی حاله قومیشدر .

بوحوالینک معین بر خطله تحدیدی تشبثاتی شمده‌ی به قدر هیچ بر نتیجه حاصل
 ایتماشدر . [*]

[*] ایران حدود سلسله جبالی — تعبیری تماماً فضولیدر . بواترده ایران حدود سلسله جبالی
 تعبیری رومیه کولی حوضه‌سیله آراس حوضه‌سی آیران ، برجهندن وان کولی ، دیگرجهندن زاب صونی
 حوضه‌سی تشکیل ایدن سلسله جباله ویرلشدر .

[*] ۱۸۴۸ سنه‌سی دولت علیه — ایران ، انکاتره روسیه دولتری مأمورلرندن متشکل بین الملل
 برقومه‌سیون ۱۸۴۷ سنه‌سی ارضوم معاهده‌سنک ۲ و ۳ نجی ماده‌لرینک تطبیقنه چایشمش، یعنی ایکی
 اسلام حکومتی آره‌سنده‌کی حدودی تعیینه سعی ایش . دولت علیه طرفندن درویش پاشا مأمور
 اولشده . بوذات ۶۰ سنه‌سی پترسبورغده سفیر ایدی . ایران طرفندن میرزا جعفرخان ، روسیه‌دن
 ارکان حرب میرآلایی چیریقوف ، انکاتره‌دن قائم‌قام ویلیام مأمور ایدلر . ویلیام ۱۸۵۵ سنه‌سی قارص
 مدافعه‌سنده بولنهرق بده جبل الطارق والیسی اولشده .

شمالاً ایران حدودی جبالندن باشلا یه رق اولا طاندوره ق ، صکره الا طاغ ، بعده نصف النهار دائره سی اوزرنده کی (باتنوس) کوی جوارندن جنوبه دونه رک ملاز کرد اوومه سنه کلور . قوته وین طاغنی آشهرق یکیدن شماله توجهله مراد چانی طوطاق کوینک ۲۰ وهرست قدر جنوبنده قطع ایدرک غیر منظم برزاویه ایله ارضروم ولایتی حدودیله برلشور . بومنطقه ده حدود آنجق تخمینی اوله رق کوسترلشدر . صورت عمومی ده زرقا بیه سنه قدر حدود یک غیر منظم اعوجاجلی برخط تعقیب ایدرک آنجق بوتپه نک غرب جهتدن اعتباراً ده معلوم برخط تعقیب ایتمکه باشلار . حوربرت - بیک کول طاغیرینی تعقیب ایدرک چاوراش طاغنه منتهی اولور . بورادن جنوبه دونه رک همان بتون کوی اولن صکره صوبی حوضه سنی احتوا ایدوب کونیوک صودن برآز اشاغیده مراد چانی قطع ایدر . بوندن صکره طاور طاغنی سلسله جبالنه دوغری یوکسلور . غربه دوغری ده ایلروده حدود اولا تاور خط بالاسنی تعقیب ایدر . بو سلسله نک جنوب مانله سنه کچرک باطمان صوبی وبوکا منصب اولان صولرک حوضه علیاسنی احاطه ایدوب (فارکین) ک شرق استقامته دوغری باطمان صو - ایله حارزان صوبی آره سنده کی جبالک خط تقسیم میاهنی تعقیب ایدوب دجله نهرینه قدر جنوبه کیدر . بعده حدود دجله نهرینی تعقیب ایدرک بونک صولنه منصب اولان بوتان صونک نقطه تلاقیسندن قرق وهرست قدر جنوبده دجله یی ترک ایدر . بعده شرقه توجهله اغلب احتماله کوره جودی طاغنی منطقه سنده غائب اولور . بوجوارده کی سکنه اطاعتی یک آز اولان برقم کردلردن عارت اولمقله اداره ملکیه اعتباریله حدود کاملاً نا معلومدر .

صورت عمومی ده بوتان صوزاب صوبی ودجله منطقه سی هر خصوصده وحشت ابراز ایتدیکندن بورالده هنوز دولت علیه نفوذی اعتبار ایدر .

زاب صونک صول ساحلی حوالیسی ده اشاغیده جولرک وسائر هپ عشرتله مسکون اولوب تا ایران حدود جباله قدر هپ بویه امتداد ایدر . بوجوارده دخی حدود آنجق تخمینی اوله رق کوسترلشدر .

بو قومیسون ۱۸۴۹ ده ایشه باشلا بوب ۵۲ ده ختامه ایردی . و ۵۲ عددمعین نیرکی نقطه سی کوستریله رک آراتندن بدأ ایله ایران ورفزینه قدر خریطه سی تنظیم ایدلشدی . [ترکیه سی دوریش باشا خریطه سیدر | بو خریطه چریقوف خریطه سی نامیله معروف اولوب (روسلرجه) قاقاس دائره عسکره سنک طوغرافیا شعبه سنده محفوظدر . فقط تحدید حدود نقطه نظرندن هیچ بر قطعی نتیجه حاصل اولدی . چونکه بومسئله یی ۱۸۵۳ - ۵۵ و ۱۸۷۵ محارباتی تعقیب ایتدی . و یکیدن بو حدود مسئله سی موضوع بحث اوله رق یکی بر قومیسون تشکی ایدوب بوکاده روسیه طرفندن ارکان حرب میرآلانی (زله نوف) تمین ایدلدی . بو قومیسونک فعالیتی ۷۷ و ۷۸ محاربه سی قطع ایتدی .

محاربه ختامنده یکیدن ایشه باشلاندى ایسه ده مسئله بیه دولت علیه نک قوطور ناحیه سنی ایرانه ترکیه نتیجه لندی که بوده دریش باشا قومیسونک اسکی قراری اقتصاد سیدر . مسئله ده بووجهله ختام بولشدر .

•

بروجهه آسیای عثمانیده کی وان بتلیس ولایتلری، وان کولی حوضه سیله مراد چایک وسط قسمی (قوته وین طایغیه کونیک صو حوضه سی آرہ سی) و باطمان صونک قسم علیاسی حوضه سی ایله بونک توابعی حوالیسی باتان صو و حارزان صو حوضه لری کاملاً وزاب صونیک قسم علیاسی تشکیل ایدوب بوسطح اراضی شکلاً غیرمنتظم برمنگه بکزر . بومنگ برضغنی ایران حدود جبالنگ تاندوره ک تپه سندن گروه تپه سینه قدر اولان ۲۴۰ وره ست قسمی تشکیل ایدر سه ، رأسی کونیک صونیک منصبی اولوب تاندوره ک تپه سندن مسافه سی (۲۸۰) وره ستدر . صورت عمومیده مساحتہ سطحیہ (۵۵۲۰۰) وره ست مرہبی بوندن (۲۹۰۰) وره ست مرہبی وان کوئته چیقاریلور . ایکی ولایتک حدردی خریطه ده مفصلاً کوسترلمشدر .

ولایتک تقسیمات ادارسی . [۴]

آسیای عثمانیده کی ولایتلرک اداره ملکیه سی صورت عمومیده متبدلدر . وان وبتلیس ولایتلریده بوغیرمطرد تبدلاته معروض قالمشدر . صونک روسیه محاربه سینه قدر بوولایتلر ارضروم ولایتته تابع ایدی . بعده اوج یکی ولایتته انقسام ایتدی . ۱۸۹۹ سنه سی نهایتنده وان ولایتی ایکی سنجاقل ۱۴ قضا ۳ مستقل ناحیه وبتلیس ولایتی ایسه ۴ سنجاقل ۱۷ قضادن مرکب دی که بوجه آتیدر :

[۴] ولایت - تخمیناً بروس غوبرنیا (ولایت) سنه مساویدر قضا - علی العموم بروس اویزد (قضا) ندن کوچکدر ناحیه - بروس وولوستی یاخورد اوپشه ستوو (ناحیه) سنه مساویدر . سنجاقل - برقاچ قضادن ترکب ایدر . سنجاقلری متصرفلر اداره ایدر . متصرف - والی وکیلی (پاموشنگ غوبرناتور) قضال قائم مقام ناحیه لر مدبر بتون ولایتلری والی ایله اداره اولنور .

وان ولايتى

وهرست مراهى [*]	وان شهرى وتوابى	
۴۳۰	تيمار	} ناھىيە
۸۰۰	آرچەك	
وان ولايتتە مربوط	خوآصور	
مستقل ناھىيەلەر	بەركرى	
۲۳۲۵	ارجيش	
۱۹۰۰	عادلجواز	
۸۷۵	كياواش	
۶۲۵	قارچان	
۶۳۰	شاتاخ	
۱۶۲۵	نوردوز [**]	
۱۳۲۵	موكوس	
۶۰۰	محمودىيە	
۲۱۱۰		
۱۴۷۴۵	جمعاً	
۲۱۵۰	آلباق (مرکز قضا)	} شھارى ستىجائى قىتلىرى
۱۲۵۰	چىدىيە [***]	
۲۵۰۰	كاوار (اورومار) لە برلكدە	
۱۳۷۵	جولرک	
۱۶۰۰	بيت الشباب	
۲۱۲۵	شمدينان	
۲۰۰۰	نسطورى عشيرتى اراضىيىسى	
۱۳۰۰۰	جمعاً	
۲۷۷۴۵	مرايکىسى مجموعى	

[*] اون بىش وهرستك خريطه اوزرنده كوسترلمشدر .

[**] نوردوز قضاىى ۱۸۹۹ سنهسى موجودكلى موقە شاتاخ قضاىى سنه مربوط برناھىيە ايدى .

[***] اورومار اقدجە آبروجە قضا ايدى .

بتلیس ولایتی

و درست مربعی

۱۱۳۰

بتلیس شهری و مرکز قضایی

۱۰۰۰

اخلاط

۱۲۲۵

حیزان

۱۰۰۰

مودکی

بتلیس سنجایی قضایی

جمعاً

۴۳۲۵

۲۴۷۵

موش شهری مرکز قضا

۲۲۵۰

ملازکرد

۱۴۷۵

بولانق

۱۳۷۵

وارطو

۱۹۵۰

[*] (حوزو)

صاصون

موش سنجایی قضایی

جمعاً

۹۴۲۵

۷۰۰

سکرد (سکرد) شهری مرکز قضایی

۱۰۰۰

شیروان

۱۷۵۰

یہرو یاخود آروا

۱۳۸۰

حارزان رضوان ایله برلکده [**]

۱۳۵۰

برواری

سکرد سنجایی قضایی

جمعاً

۶۲۳۰

۱۱۵۰

کنج (مرکز قضا)

۲۱۵۰

چاباقچور

۱۲۵۰

قواب [قاب]

کنج سنجایی قضایی

جمعاً

۴۵۵۰

۲۴۵۶۰

عموم ولایتک مساحه منی

هرایکی ولایتله کولک مساحه لری مجموعی :

۲۱۷۴۵

وان ولایتی

۲۴۵۶۰

بتلیس »

[*] صاصون و حوزو قضایی ۱۸۹۹ ده بر قضا حالته افراغ ایدلشدی .

[**] رضوان اولجه آرو قضا ایدی .

وہرست مراہیدر

بوولایتلرک مساحہ سیلہ قیاس ایدرک بیوکلکی قافقاسیہ دہ کی اریوان ولایتک (۲۴۴۵۰) مساحہ سنہ یاقلاشیر۔ ہر ایکسی مجموعی ایسہ تہرہک ولایتدن (۵۲۸۰۰) بر آز بیوکلجہ در۔ اشبو اراقامک مطالعہ سندن اکلاشیلورکہ قضالر ۶۰۰ : ۲۵۰۰ آرہ سندن متحولدر۔ تشکیلات ملکہہ ایجابجہ قضالردہ ناحیہ لہرہ تقسیم اولنق لازم سہدہ فضلہ مصرفدن قاجنمقندن دولایی بوتشکیلات کاغد اوزرنده قالمشدر۔ (سالنامہ دہ) حقیقتدہ بتون قضالری بر قائم مقام ادارہ ایدر۔ یالکز مستقل ناحیہ لہرہ مدیر لر تعیین ایدیلور مثلاً : آرچہک ، خواوصور، تیمار کبی۔

احوال جبالیہ

صورت عمومیہ دہ تہلرک منظرہ سی :

صورت عمومیہ دہ وان وبتلیس ولایتلری اراضی طاغلقدر۔ اگرچہ وان کولنک جنوب ساحلی استقامتندہ برخط چیزیلورسہ ایکی مختلف طبیعتدہ اراضی قفریق ایدیلور۔ بوخٹک شہاندہ وسطی (۶۰۰۰) قدم یوکسکلک واردر۔ بوجوارده کی سلسلہ جبالک ۹ : ۱۰ بیک قدم یوکسکلکہ داخل اولان قسملریدہ وارایسہدہ عمومیہ تہلہ میلر پک دیک اولدیفندن ہان کافہ سی صعودہ صالحدر۔ یعنی ہریردہ مکاری ایشلیدیکی کبی بعضی موقعلرنندہ ایکی وحتی درت تکرلکلکی آراہہ ایشلر۔ بو صرتلر ہیئت عمومیہ سی اعتباریلہ برچوق بیوک وکوچک وادی و اوولر تشکیل ایدرلر۔ (مثلاً : آبا کی ، موش ، ملازکرد ، برگیری ، وان کیاوار وسائرہ اوولری کبی)۔ بونلرک اورتہ لرنندہ کومہ حالندہ برچوق کویلر واردر۔ بردہ ولایتک بو قسمندہ برقاچ دوزکونجہ ایکی تکرلکلکی آراہہ یولی کورینورکہ سنہک قوراق موسملرنندہ جزئی تعمیرلہ درت تکرلکلکی آراہہ مرورینہ صالحدر۔

بالادہ کی خط موہومک جنوب قسمندہ احوال اراضی بردنبرہ تبدل ایدر۔ بوحوالیدہ کی یوللر آنجق پاتہ قادن عبارتدر۔ چونکہ اراضی پک کسسیک و طاغلق ہان اکثری یردہ صعب المرور و بعضی یرلدہ غیر قابل مروردر۔ بعض یرلدہ ۳ : ۴ بیک [قدم] درینلکنندہ اوچوروملر واردر۔ بعضکرہ بویارلر اودرچہ دیکدرکہ آنجق برچی یولیلہ کچیلہ بیلور۔ تاورا ، صاصون ، موتکی قضالرنندہ کی اراضی وقسماً موکوس ، حیزان ، شاتاخ قضالری

بو طبیعتده در . (زاب) صوینک وسطی حوضه سی (جولرک) دن آشانغی قسمنده کی
نسطوریلر - اراضینک صعب‌المرور اولسندن - بو آنه قدر دولت عثمانیه به مادی مربوطیتدن
اوزاق قالشلردر .

الاطاغ صرتلری ، تاندوره ک تپه سی ، قوته وین طاغی . تاندوره ک تپه سی - وان
کولی حوضه سیله فراتک قسم علیاسی حوضه سی تفریق ایدر صرتلر شرقده تاندوره ک
تپه سندن باشلار . بوتپه سونمش یئارطاغی منظره سی ارانه ایدر . بوشعبه ک اوستی تخمیناً
ضلع کیری ۱۰ وهرست (غربدن شرقه دوغری) ضلع صغیری ۶ : ۷ وهرست (شمالدن
جنوبه دوغری) بریضی شکلنده در .

اصل تاندوره ک طاغک (۱۱) ایکی تپه سی اولوب بریسی نسبتاً یعی برتپه در وارنقاعی
۱۱۶۳۴ قدمدرکه بونک اسمی حوری تپه سی، دیکری دها سیوریجه و طاغک شرق قسمنده
کاشدرکه ارتفاعی ۱۰۸۷۱ قدمدر .

تاندوره ک طاغک شمال جهه سی جنوبه نسبتاً دها زیاده تومسکلیدر. لاولرک مجرالری
بوجهته قاراکنه ، وطوغانه قدر امتداد ایدر . لاولرک الکبیرک مجرالری جنوب مانله سی
کاملاً احاطه ایتمشدر . بومجرالر خوری تپه سندن باشلایه رق قرق وهرستک برسطح
احاطه ایدرلر . بومنطقه ده کرک یایا و کرک آتلیسرک حرکتی پک محدود استقامتدرده
ممکندرکه بو استقامتلی ایران کردلری پک کوزل بیلیرلر . بو کردلر الا طاغده کوچه
حالده بولنان ترکیا کردلرینک مواشینی طالان ایتک ایچون دایما بوغیرمه یین یوللری تعقیب
ایدرلر. ایران کردلرندن جلاللی عشیرتی بوحوالی به یازین کلوب توپاریز کدیکی ایله کاوریش [*]
آره سنده کی یابلاقدرده مواشیلرینی اوتلاتیرلر. وان ایله بایزید آره سنده کی یکانه طریق تاندوره ک
طاغک شمال جهتدن کچر . بو یول ۶۱۰۰ قدم ارتفاعنده بوانان (تاپاریز) کویندن کچر .
وعینی اسمده اولان ۸۵۰۰ قدم ارتفاعنده کی کجیده چیمق ایچون دیک زیقزاقلر تشکیل
ایدر . بعده جسم آباکی اووه سنک شمال قسمنه اینر . بو یول ایی آرابه (ایکی تکرانکلی)
یوللری عدادینه داخدر . جزئی اصلاحاتله نقلیه آرابه لرینک مرورینه دخی مساعددر . [۵]

[*] کرچه حیدرانلی عشیرتی بوحوالینک صاحی ايسه ده برچوق زماندنبرو جلاللی عشیرته هیچ ر
اعتراضده بولنماشلردر. چونکه برجهتدن بونلرله خوش پک: نامکدن احتراز ایدرلر. دیکر جهتدن دخی آباکی
یابلاقدرده اوتلاقلر اوقدر چوقدرکه منازعه به دکز . بونک ایچون جلاللی عشیرتی حیدرانلیره حسن معامله
ایدرلر . بوکا مقابل ادامانلی عشیرته پک خصمدرلر . ادامانلی عشیرتی یازین توجی نهرینک جوارنده کی
یابلاقدره کلورلر .

[*] بو یول اوزرنده علی‌الماده روسیه وان قونسلوسنک یایی آرابه لری حرکت ایدر . ۱۸۹۷
سنه سی ایلوند بویول اوزرندن ۲۰۰ آرابه دن فضله مرور ایتمشدر . بو آرابه لر بایزیددن وانه تبدیل
موضع ایدن قطعات عسکریه نک اغبرقلرینی نقل ایتدیلر .

بویوک ۴ - ۵ وهرست شرقده دیگر بر آراهه یولی دها واردر . بویول (بالاصور) نامنده کی عجم کوبندن باشلایوب بش وهرست قدر ایران حدودی داخلنده کیدر . بعده غربه دونوب ایران سلسله جبالی آشهرق کاوریش قیالی جوارنده (تاپاریز) دن چیقان یوله اباکی اووهسنده ملاقی اولور . (کاوریش قیالی بیاض واوزاق مسافدن تفریق ایدیلور) .

طاندوره کدن غرب طرفه دوغری ایکی اوچ کچی یولی موجود در [**] بویولر الا طغه طاندورهک طاغی آرهسنده کی جسم بیوی اشارلر . بویولرک آراهه مرورینه مساعد برحاله افراییده بک کوچ برایش دکدر .

الا طاغ سلسله سی

الاطاغ سلسله سی بونام ایله یاد ایدیلان ۱۱۵۱۷ قدم ارتفاعنده برتپه بی حاویدر . اشبو سلسله وسطی ۹۰۰ : ۱۰۰۰ قدم ارتفاعیله اوزون برشکلده در . شرقده طاندورهک تپهسنه منتهی اولور . غرب منتهاسی ایسه ایکی ولایتک حدودینی کچهرک قره کلیسا ایله توتاق آرهسنده فرات نهرینه طیانونور . الا طاغ تپهسنندن اعدا بوسلسله اوزرنده قوجه باش (یاخود قانهسپی) تپه سی واردرکه بلکه الا طاغ تپهسنندن دها یوکسدر .

زیلان صو منجی بوتپهده در . بوتپه اهرام شکلنده اولوب قارلری آنجق تموزده اریر . الا طاغک شمال مانله سی برچوق درین دره لرله محاطدر . بودرلر تپه دن اعتباراً پلازمواری آشاغی دوغری طاغاملشدرکه بودرلر فرات نهرینک قسم علیاسنی تشکیل ایدرلر . جنوب مانله سی ایسه دها دوزکوندر . بومانله ده زیلان صو ، طوجا صو نامیله اولدجه کنیش ایکی جای آقار . بونلر پاتنوس صو بندماهی صولریده داخل اولهرق اوچ خط تقسیم میاه حاصل ایدرلر . ۱ - بندماهی صویبله طوجا صوی آرهسنده ۲ - طوجا صویبله زیلان صوی آرهسنده . ۳ - زیلان صویبله پاتنوس صوی آرهسنده . [*]

[**] بوپاته قار طوناق کوبندن باشلایوب جنوبه توجهه یکدیگرندن ۳ - ۴ وهرست فاصله ایله کیدوب الا طاغک جودی تپهسنده برلشورلر .

[*] اناطولیده کی اوفق چایرک آبروجه اسملری یوقدر . یاخودکه جوارنده کی کویلرک اسملریله یاد اولنورلر . بعضکده عینی صو مختلف موقعلرده مختلف اسملر آیر . مثلا : آخولات صو برآز آشاغیده صوقان صو ، دها آشاغیده خوشاب صو نامی آلمشدر . بونک ایچون اثرلرده اسملرک تخلفی طبیعیدر . بونک ایچوندرکه بش وهرستک خریطه ده بیدار بک صو دینلان جای برآزده طوجا تعبیر ایدلشدر . بوحوالی ادامانلی عشیرتیه مسکوندر .

بندماهی و طوجا صولری خط تقسیم میاهی

وسطی اوله رق ۷۵۰۰ قدم ارتفاعده بولتان بو برنجی سلسله اوزرنده اولدقجه واسعجه و دوز اولتلاقلر موجوددر . (مثلا ادامانلیلرک یا یلاقلری اولان طوجا یا بلاغی کچی) طوجانک جنوب شرقیسنده (هدیرماتاش) نامنده اوفق برکول وارددر . بوشعبه نك جنوب قسمی وان کولنه قدر اچاله رق یکیدن ترفع ایتمکه باشلار و ۹۰۰۰ قدم ارتفاعده اولان (ارسیق) طاغی حاصل ایدوب بوراده نهایت بولور . بو طاغک جنوب اتکنده بهرکری اووه سی وارددر . (بندماهی) نهرینک قسم سفلاسی بورادده جریان ایدر . بو خط تقسیم میاه همان عمومیتله مرعاری حاویدر .

— طوجا و زیلان صولری خط تقسیم میاهی

بوصرت (پای چاقربک) کوی حذاسنه قدر ۹۵۰۰ قدم ارتفاعده وصعبالارور برحالده دوام ایدر . فقط بورادن اعتباراً بردنبره آچلاور و ۱۵ وهرست طولنده ۱۰ وهرست عرضنده بر اووه حاصل ایدرکه بونک اورته سننده (صاصون) نامنده بیوک بر ارمنی کوی وارددر . بو کویده صوبولمندیی ایچون یازین زیلان دره سندن صنعی قنال ایله صوجب اولتور . ارجیش اووه سیده شایان قیددر . بونکده طولی ۱۰ عرضی ۵ وهرستدر (ارشاد) کوی جوارنده دیگر اووه ایله برلشور . ارجیش اووه سی (۴۰۰) قدم قدر ارتفاعندن باشلا یوب شرق جنوبی یه دوغری تمتد اولور و طوجا صوی منصبنده وان کولیه برلشور .

— پاتنوس و زیلان صولری اره سننده کی خط تقسیم میاه —

بو خط تقسیم میاه وان کولیه فرات حوضه لرینی تفریق ایدن سبجان طاغندن بحث ایدلگدن صکره اشاغیده تعریف ایدیه جکدر . [صحیفه . . . مراجعت]

— الا طاغ سلسلهٔ جبالنی قطع ایدن یوللر —

الا طاغ سلسلهٔ جبالنی قطع ایدن یوللر طاندوره ک تپه سندن غربه طوغری بوجه آتیدر :

۱ — طاندوره ک تپه سیله الا طاغ تپه سی اره سننده کی بویونی آشان و یکدیگرینه همان موازی اوله رق کیدن یوللر شمالده [طوتاق] کویندن چیقارلر . سلسله نی آشارکن آرلرنده کی مسافه ۴ - ۵ وهرستدر بویوللر کچی بولندن عبارتدر . دهایلروده بریول اوله رق

[بارکیری به] کیدر . [اباکی] اووه سنده متعدد یولر جیقوب بونلرک کافسی استر مروینه صالحدر .

۲ — سلسله نك شمال مانله سنده کی [موللا قازا] [زینل] [غوران] [حاناقیز] نامندکی کویلردن کلرک سلسله یی آشوب طوجا نهرینک قسم علیاسنده برلشان متعدد کچی یولاری واردرکه بونلرک هپسنده استر حرکت ایدر .

۳ — قوچیا تی نپه سنک بر آز شرقدن سلسله یی آشان [اولو کند] دن کچرک [شوره] کلان وارچیش ایله دیارین اره سنده کی اک قیسه برکچی یولیدر . بو یول اولدقجه صعب المروردر .

۴ — قوچیاننک غرب طرفدن کچر . فرائک اصل منبئی اولان تپه دن کچرک [شور] کوینه کلور .

بوکوی زیلان صویک قسم علیاسنده در .

بو یول مکاری مروینه مساعدر . انجق بر ایکی برنده بک آغر یوکل مکاریلرک حوله سی تخفیف ایدلک اقتضا ایدر .

۵ — پاتنوسدن سبحان کومبته واورادن ماساقی کچرک قره کلیسایه کیدن یولدر . جزئی تعمیرله ایکی تکرلکلکی عربه مروینه مساعدر . بو یول هر ایکی ولایتدن دخی کچر .

۶ — درت ویش نومرولی یوللرک اره سنده ده بر قاج کچید موجوددر . بونلرده الا طاغنی آشارلر . بونلر نصف النهار دائره لینه موازیدر . قابلیت مروریه لری تدقیق ایدلامشدر . روایت نظرأ مکاری مروینه مساعدمش .

الا طاغنک جنوب مانله سنده کی یولر بروجه آتیدر :

۱ — پاتنوسدن ارچیش وبرکری به کیدن ویندماهی طاغنی آشوق آباکی اووه سنندن کچن عربه یولیدر . هر درلو عربه مروینه مساعدر .

۲ — ارچیشدن صاصونه کیدن ایکی تکرلکلکی عربه یولیدر . اولای و صکره پاتقا حالنده طوجا یایلاسندن وهدر ماتاش کولنک اوکندن کچر . ایاکی اووه سنده کی بازبداغا کوینه کیدر .

الا طاغ صورت عمومیه ده یاز یایلاقلرینی حاوی وانجق یازین نسبتاً سهل المروردر . تشرین اول اواسطندن مایس اواسطنه قدر بو سلسله حبالدن قطعاً کچلماز . و بو مدت ظرفنده بک اندر اوله رق یایان مواصله واقع اوله بیلور .

بو سلسله پانتوس کونیک غرب جهتی استقامت شده بر آز کتدکن صکره برون بولاق کوبنده بردنبره پک کسک اوله رق نهایت بولور . برون بولاق کوی الا طاغ صرتنک اک کوزه چارپان بیوک بر بویون نقطه سنده کائندر . اشبو بویون نقطه سی قوته وین تبه سیاه الا طاغ تبه سنک آره سنده در .

قوته وین تبه سی - بو تبه بر قاج سیوری تبه دن مر کدر هیئت عمومی سیله تقریباً ۸۰۰۰ : ۸۰۰۰۰ قدم ارتفاعه در . بونک غرب مانله سنده کی روغوق کوی فرات نهرینک صاغ ساحل بایرلری اوزرنده در . جنوب و شرق مانله لری شمال مانله سنده کی پانتوس ملاز کرد اووه لرندن پک زیاده فرقلدر . قوته وین والا طاغ لری آره سنده کی کنیش بریولدن طوتاخذن پانتوسه و سلطان موطن ملاز کرده کیدن کنیش عرب به یوللری کچر . قوته وین طاغی صاغر یسنده انجق یا یا کچله بیلن پاتقار واردر .

— پانتوس وزیلان صولری خط تقسیم میاهی —

بوشمه نك صورت عمومی ده احوالی :

بو خط تقسیم میاهدن وان کولی و فرات نهرلری حوضه لری تقریق ایدن سلسله جبال تشعب ایدر . بو سلسله جبال عمومی تله سبحان طاغی نامی آلیر . بیوک بر صرت شکلنده اولان بو سلسله اکین کدیکنده ۶۶۰۰ قدم ارتفاعه در . صاری صو کچیدینک جوارنده ۶۰۰۰ قدمدن بر آز فضله در . بونلر سبحان طاغنک همان شرق اتکنده در . بو طاغنک اک زیاده تدقیق ایدلش جهتی بالخاصه اکین کدیکی ایله بو کدیکنک شمال قسمیدر . خریطه ده طاغ لرتقریبی اوله رق کوسترلشدر . قطعی صورتده امنیت ایدیه ماز . بو ایکی کدیکنک آره سنده سبحان طاغنک اک کنیش قسمی بولور .

صرتلرک اوست قسملری اولدجه کنیش ودوز اوتلاقلر حاصل ایتشددر . مع مافیه بو قسم یازین صوسزلقدن متأثردر . بوسلسله نك هر ایکی ورسائی بالخاصه جنوب جهتی پک خفیف میالیدر . بوراده مکاری وایکی تکرلکلی عرب به یوللری آز دکلدر . اشبو خط تقسیم میاهده کی یوللر بوجه آتیدر :

۱ — عادی بول [ایکی تکرلکلی عرب به مرورینه مساعد] «مساعد هوالده هر درلو عرب به کچر ، پانتوسدن اکین کدیکنی آشه رق ارجیشه کیدر . بویوک وان ارضروم کروان یولیدر . [ارضروم - زیده کان - قلنج کدیکی - طوناق - پانتوس - ارجیش - جانیک - وان] . بویولدن قیشینده کروان کچر .

۲ — عادی بول : پاتنوس - خوزیر - فوقو - شیرافلی - بانی - برتاق - ارجیش .
شیراقلی به قدر برنجی قسمی اولدجه صعب‌المرور . بده ارجیشه قدر هر درلو عربه
کچر .

۳ — پاتنوس - سوان دولی - شیراقلی - صاری صو کچیدی - نورشن [کول بر آزشالده
قالور] - اصراف - ارجیش . بتون طولنجه عادی یولدر . بعض یرلری بوزوقسهده قولای
تعیر ایدیلور . سوان دولی کوبنده ملاز کرد - ارجیش پوسته یولنه چیقار . دها ایلروده
جانیق - وان . [*]

قیشین پوسته زیراقلی کوبندن صاری صو کچیدینه کیدرک نورشن کوبنک اوکندن
کچوب آزراقه کیدر . یازین دهاقیصه بول اولان زیراقلی - بانی - برتاق - ارجیش استقامتی
تعقیب ایدر .

— سبحان طاغی —

سبحان طاغی تپهسی — کاملاً منفرد بولان بو تپه ۱۳۷۰۰ قدم ارتفاعنده در . وان
کولنک شمال ساحلنده اک زیاده کوزه چاریان یوکسک تپه بودر . بو طاغ او درجه
بعید مسافتدن تفریق ایدیله بیلیرکه بو حوالینک اشارت قلهسی تعیر ایدیله بیلور .
سبحان طاغنک قارلی پوشیدهسی انجق حزیران نهایتده قالقار . بو تپه قاعدهسی بکرمی
وه رست قطرنده تپهسی جزئی کسک منتظم بر محروط شکلنده در . بو سونمش بنارطاغنک
آغزی بر وه رست قدردر . بنار طاغنک اک یوکسک نقطهسی وان کولندن ۱۵ وه رست
مسافنده در . لاور مجرالری — شمالده ملاز کرد اووه سنه قدر متمدکلدر . انجق یارامش -
سوان دولی کویلی حدالرینه قدر امتداد ایدر . غریبده [اوران قازی] کوبینه قدر کلور .
جنوبده : نورشنجق - سبحان - حوزیر - پیشنا قوم کویلینه قدر آقشددر . [*]
شرقه صاری صو کچیدینه قدر کلور .

هر یرده لاور مجرالری قولای کچیله مزسهده سبحان طاغنده نسبتاً قولای کچیله .
بیلور .

بو تپه نک خصوصیت حالندن برنجیسی منبعلرک آز اولمسیدر . حوزیر ، پیشنا قوم کویلی

(*) (ارضرومدن وانه کیدن پوسته بروجه آتی موقعلره اوغرار . ارنهف - خئیس

ملاز کرد - ارجیش - جانیق - وان .

(*) (پیشنا قوم کوی ۱۸۹۶ ده کردل طرفندن تخریب ایدلمشدر .

سکنه سی حزیران ابتدا سنده صوسزلقدن بو جهتی ترک ایدرک موقه صولاق بر محله کوچک مجبور قالورلر .

یوقاری و آشاغی سبحان کویلرنده صوغایت آذر . شمال مانله سنده کی اوغوزان وقزیل یوسف و سائر کویلرک اهاالیسی صو خصوصنده پک صقندی چکرلر . بو کویلرک شرق طرفک شمال مانله سی قسمی کاملاً تاملاز کرد - سلطان موط خطه قدر اولان کویلر یاز موسمنده هیچ صو بولامازلر .

بو سیدن ناشی بو جوارده مسکون محل همان یوقدر . مع مافیله ملاز کرده ۲ وه درست مسافه ده کی [اطه] غایت نفیس و متعدد صو منبعلری واردر .

اطه کوی بر بایرده کاشدرکه بو کویک اورتیه سنده یوز ایکیوز، قولاج مربی بر محله وبر اغاجک آلتنده اولدجه کنیش براق صغوق صو چاغلار . قیش و یاز عینی قوتده آقار .

تخمین ایدیلورکه جسم سبحان طاغنه یاغان قار و یاغ مورلر داخلی بر حوضه ده بریکوب بونکده آباغی اشبو لطیف چاغلیاندر .

سبحان طاغی شعبانی بر وجه آتیدر :

۱ - شمال شعبه سی : پانتوس صوینک دیرسک تشکیل ایندیکی محله کی مهم بر صاغریدن عبارتدر . اولا غایت دیک بر حالده دوام ایدوب شماله طوغری کیندجه میلی خفیفلر . غرب مانله سی ملاز کرد اووه سنک شرق حدودینی بردنبره تحدید ایدر . شرق قسمی اولا ساری صو بو یونک صول جهتی حاصل ایدر و عینی اسمده اوفق ر کول حاصل ایدر . [بو کول یازین حس اولنه حق درجه ده قورور] بعده پانتوس صوینک صول جناحی تشکیل ایدرک و بتون بو شعبه بر چوق باتقالرله قطع ایدیلور .

مذکور یوللرک باشلوجه لری شونلردر :

۱ سوان دولی - زیر اقلی . ۲ غار قوم - حوزیر

۳ - سوان دولی - حوزیر . و سائر اهمیتسز یوللر .

سبحان طاغک غرب منطقه سی - بروجه آتی بالای باشلی اقامه آریا بر :

۱ - [اوران قازی] کوی دوزاکی .

۲ - بو دوزلکی جنوب جهتن تحدید ایدن جبل قسمی

۳ - اجه ویران و جومالدی (*) صولرینی تفریق ایدن صرت

۴ - سبحان طاغی و بیلاجان طاغی فاصله سی

(*) بو صولر دوزلکک غربندن صکره خریطه ده کوسترلامشدر .

۱ - [اوران قازی دوزلکی] اووهسی -

بو اووه بطاقلق طبیعتده و ۷۷۰۰ قدم ارتفاعده ۸ - ۹ وهرست طولنده در . اطرافی کاملاً یوکسک اولمغه قدیم بر کول بقیهسی اولسی محتملدر . ایلک بهارده قارلر ارینبه بوراسی صولاق بر بطاقلق حالی آلور . ۲۵ : ۳۰ وهرست مربعی بر محلدر . جزیرانده تماماً بطاقلق اوتی حاصل ایدر که اغستوسده عادلجواز قریهسی اهالیسی طرفندن بیچیلر . (***) ایلولده بو اووه جقدده هراستقامته مرور و عبور ممکندر . صوانجق جنوب قسمنده قالور . بوراده اوفاجق بر کولجک حاصل اولور . کنارلری بالحق و بطاقلقددر .

۲ - اووهی جنوب جهندن تحدید ایدن طاغلی -

۵۰۰ قدم ارتفاعه قدیم یوکسلور . وان کولی تسویه سنده ایسه ۳۰۰۰ قدم یوکسکدر . بو جبالک شمال ورسائی بک قیصه و صورت عمومیده دوزدر . جنوب مانلهسی ایسه بر چوق لطیف ودرین دره لری حاویدر . عادلجوازه ۶ - ۷ وهرست جنوب طرفنده بو سرت بر دینره بک دیک اوله رق وان کولی ساحلنه اینر . بو دیک میلده کی باتقالر وان کولندن ۳۰۰ قدم مرتفع قورنیشلر کی بچر . بو جنوب مانله سنده کی صرتلرک باشلوجهری ایکیدر : بونلرک بریسی اوزرنده عادلجواز کاسندر . دیگرنده [حاصکنده روک] کوی واردر .

۳ - آغه ورن ، جمالدی صرتلری -

بو صرتلر اوران قازی دوزلکنک غریبنده در . بو صرتلرده ده بر قاج کول واردر . بو حوالی نسبتاً دها صعب المرورددر . بوراده اک یوکسک نقطه [اخلاط] ک شرقدده اولوب ۸۰۰۰ قدمدر .

۴ - سبحان و بیلاجان طاغلی آره سنده کی منطقه -

بو حوالی غیر منظم طبیعتده در . اک عریض محلی وسطیدر . بوراسی [لوانار] کوینک بولندینی نصف النهار استقامتده در .

اک طار محلی بولانیق - نازک کولاری آره سیدر . کدیک محلی بوراده اولوب ۷۲۰۰ قدمدر .

(***) بو اوتلاق بر شخصه عاند اولیوب عادلجوازه عمومی مرعاسیدر . انجق بورادن اوت بیچمک حق کوی خلقنه ویرلشدر . کویدن هرکس بالذات کندیسی ایستدیکی ردن بیچمک وبالذات طاشیمق شرطیله ایستدیکی قدر بیچر . وهیچ بر کونا منازعه چقماز .

بو خط تقسیم میاه اوزرنده وسطی ارتفاع ۸۰۰۰ قدمدر . شمال مانلهسی ملاز کرد اوودسنی تحدید ایدر . جنوب مانلهسی اچوهوران و نازک کول صرتلرینی تشکیلی ایدر . ص-ورت عمومیده هر جهتندن قولایلقه کیچیلور .

بو منطقهده کی یوللر - سبحان طاغنگ غرب جهتنده یوللر بر وجه آتیدر :

سلسله بی عموداً قطع ایدن یوللر غربدن اعتباراً :

- ۱ - بیران کویندن پهرس کوینه و بورادن نازک کولک شرق ساحلندن کچهرک هر تانغ - برخوس - سیدراسور یولی قسماً عادی و قسماً پاتقا حالنده . کچید قسمی بک صعب المورر دکلدر .
- ۲ - ککیاری دن خولین - سیدراسور - اخلاط یولی کوزل عربه یولی اولوب قوراق هواده هر درلو عربه کچر .
- ۳ - خویلیکن اچیه وهران - هر سونغ - اخلاط عربه یولی . بو یولک ایلر رسنده خویلیکن ککیاری قسمی اکثر یاسیل باصدینی ایچون هر یوز آدیمده بر ، بر قولاج یوکسک ککنده طاشلرله اشارت ایدلشدیر . بو اشارتلر نه زمانبرو وضع ایدلدیکنی بو حرالی اهالیسی بیلمیورلر .
- ۴ - اوران قازی دوزلیکنندن صرتی آشان بر چوق یوللردن خریطهده اوران قازی - عادالجواز یولی کوسترلشدیر .
- ۵ - ۲ و ۴ نومرولی یوللرک آره سنده دهامتوسط یوللر واردر . مثلاً خویلیکن عربهلر لوتار - یارامیش - شه بویه کیدرلر .
- ۶ - سلطان موطن اوکوزان - قزیل آتیش - اوران قازی .

سلسله استقامتته موازی بوتان یوللر :

۱ - سیدراسور کویندن ک قیصه استقامتله اوران قازی کوینه عربه یولی . [اوفق عربهلر کچر]

- ۲ - اخلاطدن جمالیدی بی کچوب اوران قاری کوینه پاتقا . وسط قسمی بک فنا .
- ۳ - اخلاطدن وان کولی کنارینی تعقیب ایدرک عادالجوازه . کوزل یول . بو یولک امتدادنجه تلغراف خطی واردر . بعده عادالجوازدن سبحان و آردن کویلیرنک اوکندن نورشن کوینه کوزل عربه یولی . قوراق هواده هر درلو عربه کچر . عادالجوازدن قیصه طریقله خوزیر کوینه .

بیلاجان طاغی

بیلاجان طاغ بولانق کولک غربنده کاشندر . هیئت عمومی سی جهماً چوق دکلسده یوکسکدر . خط استوا استقامته موازی و بر قاج سیوری تپه پی حاویدر . بو تپه لر ۹۰۰۰ ۹۵۰۰ قدم ارتفاعنده در . اک یوکسک تپه بیلان کونی استقامتنده در ، بورادن انجق یایا یوللری کچر ، بورادن بر آز جنوبده پیراندن نازیق - ابدال بازید مکاره یولی بو طاغ اک شمال مانله سنده قوپ و لیز کویلری استقامتنده خنیف بردوزلک واردر که بورادن هر درلو عربه کچر .

عربه یوللری بوجه آتیدر : ۱ لیز - قوپ ۲ - لیز - انجالو . ۳ - انجالو - سخوالی . بیلاجانک شرق مانله سنده کی عربه یوللرندن : قوبدن - خارابا - پیران . قویدن - شیخ یعقوب - پیران .

غرب مانله سنده : سخوالی - لیز - پیونینگ - نازیق .

نمرود طاغی - بیلاجانله ارتباطی .

فرات و وان کولی حوضه لرینی تفریق ایدن خط تقسیم میاه بیلاجاندن جنوبه طوغری [نازیق کدیکی] کاورکه ۶۸۰۰ قدم ارتفاعنده در . [۰]

نازقندن پیونغه کیدن عربه یولی بو کدیکدن کچر . بعده خط تقسیم میاه یوکسکله باشلا یه رق بولانق طاغی [که که می طاغ] آشوب جنوبه طوغری اینه رک جنوب غربی یه طوغری بو کولور . طایا وانگدن کیانیراشه کیدن عربه یولی قطع ایدر . جنوب شرقی استقامتده دو امله نمرود طاغنه چیقار . نمرود طاغی دخی اسکی بر وولقاندنر . تپه سی مدوره قطری تحمیناً یدی وهرستدر . درینلکی اک یوکسک نقطه دن ۹۶۷۰ قدر .

فتحه نک دینده کی کوله قدر ۷۶۶۰ قدم . کولک درینلکی ۲۰۰۰ قدر .

فتحه نک شمال کنارینه چیقماق ایچون بر قاج استقامت واردر . بارکیرله بورایه قدر چیقاییور . چیقماق ایچون الکایی یول [صوغورت] کوبندن کچر .

فتحه نک داخلی مانله سی همان هر جهتدن پک دیکدر . داخله طوغری اینک ایچون بر قاج کچی یولی واردر . یازین بوراده یوکسک اوت بیتر . جوار کویلرک سورولری بوراده اوتلاتیلور . بوجسیم کولدن باشقه بوجواده ۳ - ۴ اوفق کولجکده واردر .

[*] خریطه ده اسمی یازیلی اولیوب یالکنز راقمی ۶۸۰ اوله رق کوسترلشدر .